

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 22-23 травня 20235 року)

Одеса -2025

УДК: 1:403:316.6 (08)

Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 22-23 травня 2025 р.) 189 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

- Збірник матеріалів VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства; соціокультурні трансформації молодіжного соціуму; соціокультурні трансформації освітнього середовища; культуру бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства; філософію менеджменту соціокультурної діяльності у контекстуальному полі глобальних трансформаційних процесів. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства»

22-23 травня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Чекаліна Марія Михайлівна - здобувачка 4 курсу за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти денної форми навчання ОПП «Менеджмент соціокультурної діяльності» зі спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Науковий керівник: **Лісєнко Олена Василівна** доктор соціологічних наук, професор, професорка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасне суспільство характеризується інтенсивною взаємодією різних соціальних груп, культурних спільнот та інституцій, що неминує породжує конфліктні ситуації в соціокультурній сфері. Зростання культурного різноманіття, глобалізаційні процеси та трансформації традиційних цінностей актуалізують необхідність глибокого наукового осмислення природи, механізмів виникнення та розвитку конфліктів у соціокультурній діяльності.

Теоретико-методологічні засади дослідження конфліктів в соціокультурній діяльності формують комплексну наукову основу для аналізу складних взаємодій між учасниками культурного процесу. Розуміння цих засад є критично важливим для розробки ефективних стратегій управління конфліктами, забезпечення соціальної згуртованості та сталого розвитку культурного середовища в умовах сучасних викликів.

Концептуальні основи дослідження соціокультурних конфліктів базуються на міждисциплінарному підході, що поєднує досягнення соціології, культурології, конфліктології та психології. Соціокультурний конфлікт визначається як форма соціальної взаємодії, що виникає внаслідок протиріч між різними культурними цінностями, нормами, традиціями або інтересами соціальних груп у сфері культурної діяльності [1, с. 45]. Такий підхід дозволяє розглядати конфлікт не лише як деструктивне явище, але й як потенційний каталізатор соціокультурних змін та розвитку.

Методологічний фундамент дослідження конфліктів у соціокультурній діяльності ґрунтується на системному підході, який розглядає культурне середовище як складну відкриту систему взаємопов'язаних елементів. Системний аналіз дозволяє виявити структурні компоненти конфлікту, їх взаємозв'язки та динаміку розвитку [2, с. 78]. Водночас, структурно-функціональний підхід забезпечує розуміння ролі конфліктів у функціонуванні соціокультурної системи та їх впливу на процеси соціальної інтеграції та диференціації.

Теоретичні моделі соціокультурного конфлікту включають декілька ключових концепцій. Теорія культурного капіталу П. Бурдьє пояснює конфлікти через нерівномірний розподіл культурних ресурсів та символічного капіталу між різними соціальними групами [3, с. 112]. Концепція мультикультуралізму розглядає конфлікти як наслідок зіткнення різних культурних моделей у єдиному соціальному просторі, що вимагає розробки механізмів толерантної взаємодії та взаємного визнання.

Типологія конфліктів у соціокультурній діяльності охоплює широкий спектр проявів від міжособистісних суперечностей до масштабних міжгрупових протистоянь. Внутрішньокультурні конфлікти виникають всередині однієї культурної спільноти та пов'язані з різним тлумаченням традицій, цінностей або напрямків розвитку [4, с. 89]. Міжкультурні конфлікти характеризуються протиріччями між представниками різних культурних груп та часто супроводжуються проблемами комунікації, взаєморозуміння та визнання культурної самобутності.

Структурні компоненти соціокультурного конфлікту включають суб'єктів конфлікту, предмет суперечки, об'єкт конфлікту та конфліктну ситуацію. Суб'єктами можуть виступати окремі індивіди, соціальні групи, культурні інституції або громадські організації [1, с. 67]. Предмет конфлікту охоплює конкретні питання, що стали причиною суперечки, такі як розподіл культурних ресурсів, інтерпретація культурних символів або визначення пріоритетів культурної політики.

Динаміка розвитку соціокультурних конфліктів характеризується певними етапами та закономірностями. Латентна стадія передбачає накопичення протиріч та формування передумов для відкритого протистояння [5, с. 134]. Ескалаційна фаза супроводжується загостренням відносин, мобілізацією ресурсів сторін та поширенням конфлікту на нові сфери діяльності. Фаза врегулювання включає пошук компромісних рішень та механізмів примирення конфліктуючих сторін.

Факторний аналіз причин виникнення конфліктів у соціокультурній діяльності виявляє комплекс об'єктивних та суб'єктивних чинників. Об'єктивні фактори включають структурні диспропорції в доступі до культурних благ, нерівномірність розподілу культурних ресурсів та інституційні недоліки системи культурного управління [2, с. 86]. Суб'єктивні чинники пов'язані з ціннісними орієнтаціями, стереотипами сприйняття та психологічними особливостями учасників культурного процесу.

Методи дослідження соціокультурних конфліктів поєднують кількісні та якісні підходи. Соціологічні опитування дозволяють виявити громадську думку щодо конфліктних ситуацій та оцінити ступінь напруженості в суспільстві [6, с. 201]. Експертні інтерв'ю забезпечують глибоке розуміння природи конфлікту з позицій фахівців та безпосередніх учасників. Контент-аналіз медіа-дискурсу

розкриває особливості репрезентації конфліктів у публічному просторі та їх вплив на формування громадської думки.

Прикладні аспекти дослідження конфліктів у соціокультурній діяльності спрямовані на розробку практичних рекомендацій щодо їх попередження та врегулювання. Превентивні заходи включають створення ефективних комунікаційних каналів між різними культурними групами, розвиток програм міжкультурного діалогу та формування толерантного середовища [3, с. 123]. Механізми врегулювання конфліктів охоплюють медіацію, переговорний процес та інституційні форми співробітництва між конфліктуючими сторонами.

Отже, теоретико-методологічні засади дослідження конфліктів у соціокультурній діяльності формують цілісну наукову систему знань, що забезпечує комплексне розуміння природи та механізмів розвитку культурних протиріч. Міждисциплінарний підхід дозволяє інтегрувати досягнення різних наукових галузей та створити більш повну картину соціокультурних конфліктів як складного соціального феномену.

Системний аналіз структури та динаміки соціокультурних конфліктів розкриває їх багатовимірність та взаємозв'язок з широким спектром соціальних процесів. Розуміння етапів розвитку конфлікту та факторів, що впливають на його перебіг, створює основу для прогнозування конфліктних ситуацій та розробки стратегій їх попередження.

Практичне значення теоретико-методологічних засад проявляється у можливості їх застосування для вирішення реальних проблем соціокультурної сфери. Розроблені підходи та методи дослідження можуть бути використані культурними інституціями, органами державного управління та громадськими організаціями для оптимізації культурної політики та забезпечення гармонійного розвитку культурного середовища.

Подальший розвиток теоретико-методологічних засад дослідження соціокультурних конфліктів потребує врахування нових викликів цифрової епохи, глобалізаційних процесів та трансформацій культурного ландшафту. Перспективними напрямками є дослідження віртуальних форм культурних конфліктів, впливу соціальних мереж на їх динаміку та розробка інноваційних методів врегулювання конфліктів у цифровому культурному просторі.

Інтеграція теоретичних знань та практичного досвіду у сфері дослідження соціокультурних конфліктів сприяє формуванню ефективної системи культурного менеджменту, здатної забезпечити сталий розвиток культурної сфери в умовах сучасних викликів та можливостей. Це створює підґрунтя для побудови більш толерантного, різноманітного та згуртованого суспільства, де культурні відмінності розглядаються як ресурс розвитку, а не джерело конфліктів.

Список використаних джерел

1. Петренко В. М. Соціокультурні конфлікти в сучасному українському суспільстві: теоретичні та практичні аспекти. Соціологічні студії. 2020. № 3. С. 42–68.
2. Коваленко А. І. Системний підхід до аналізу конфліктів у культурній сфері. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2021. № 2. С. 75–89.
3. Іваненко О. С. Культурний капітал та міжкультурні конфлікти в умовах глобалізації. Культурологічний альманах. 2019. № 4. С. 110–125.
4. Савченко Л. П. Типологія конфліктів у соціокультурній діяльності: методологічні аспекти. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. 2022. № 1. С. 85–98.
5. Мельник Т. В. Динаміка розвитку соціокультурних конфліктів: стадії та закономірності. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2020. № 87. С. 130–142.
6. Johnson M. A., Smith R. B. Methodological approaches to studying cultural conflicts in diverse societies. Journal of Cultural Studies. 2021. Vol. 45, No. 3. P. 198–215.

Кульбако Анастасія, Ладонько Людмила	165
ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВА МЕТОДАМИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ	
Панова К. М., Петінова Оксана Борисівна	169
ІНДУКТИВНА ЛОГІКА БЕКОНА У ФІЛОСОФСЬКОМУ	
АНАЛІЗІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ	
Секція 6. Проблемні питання менеджменту соціокультурної	
діяльності	
Дімітрова Ольга Анатоліївна, Лісєнко Олена Василівна	170
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МУЗЕЙНОМУ	
ПРОСТОРІ	
Кульбако Анастасія Василівна, Солдатенко Олександр Ігорович	173
МЕНЕДЖМЕНТ МУЗИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ НА ПРИКЛАДІ	
ВУЛИЧНИХ МУЗИКАНТІВ	
Фільварська Валерія В'ячеславівна, Петінова Оксана Борисівна	177
МЕТОДИКА РОЗРОБКИ МАРКЕТИНГОВИХ КОНЦЕПЦІЙ:	
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД І ЧОТИРИВИМІРНА	
СТРУКТУРА	
Чекаліна Марія Михайлівна, Лісєнко Олена Василівна	180
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
КОНФЛІКТІВ В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	